

Brouwershuis

In juli 2022 kent de Vlaamse Overheid een definitieve restauratiepremie van 985.162 euro toe voor het Brouwershuis in Antwerpen.

Waarom dit project?

Het 16e-eeuwse Brouwershuis, één van de laatste relictten van de Gouden Eeuw van Antwerpen, is een beschermd monument. Tijdens de overgang van Middeleeuwen naar Renaissance was dit het eerste waterdistributiecentrum van Antwerpen. Het vrijwel intact pre-industrieel-erfgoed met rosmolens, scheprad en waterreservoirs is uniek alsook het interieur van de raadskamer van de brouwersgilde.

Het monument is als museum gesloten sinds 1999. Het bevindt zich in slechte staat en heeft dringend nood aan een grondige restauratie.

Wat gebeurt er?

Er staan **bouwkundige ingrepen** op de planning:

- herstel van metselwerk, voegwerk, binnen- en buitenbepleistering
- restauratie van blauwe en witte natuursteen, glas-in-loodramen, smeedwerk, binnen- en buitenschrijnwerk

- o herstel van alle balkenlagen en vloeren
- o de zoldervloer krijgt isolatie, de dakconstructie wordt verstevigd en er komen nieuwe dakpannen
- o verbetering van de toegankelijkheid in het grote reservoir in de kelder door een nieuwe stalen trap en loopplatform

Er zijn **technische ingrepen nodig om het geheel** opnieuw operationeel te maken:

- o restauratie van de rosmolen (molen waarbij een ros of paard voor de aandrijvingskracht zorgt), noria (een rad met emmers of waterbakken dat ronddraait en zo water schept uit het lagergelegen reservoir om het in een hogergelegen reservoir uit te gieten)
- o herstel van de hydraulische pompen met de nodige elektrische aandrijving
- o waterzuivering van het water in de verschillende waterreservoirs
- o vernieuwing en verduurzaming van elektrische en verlichtingsinstallaties
- o nieuw klimatisatiesysteem voor een optimaal behoud van het te restaureren authentieke goudleder uit de raadszaal

Geschiedenis

Het 'Waterhuys' of Brouwershuis is gebouwd in 1553 – 1554 door projectontwikkelaar en urbanist Gilbert Van Schoonbeke. Het voorzag de brouwerijen in de Nieuwstad (16^e-eeuwse stadsuitbreiding binnen de vesten) van 'zuiver' water afkomstig uit het Schijn.

Dóór de vesten werd het water geleid naar de brouwersbuis, waarvan de toegang zich nu nog bevindt onder de Ankerruipplaats, en die naar het kelderreservoir van het Brouwershuis leidde. De nog intacte rosmolen dreef het raderwerk aan waarmee water werd opgeschept in dat kelderreservoir en vervolgens op de verdieping in het buitenreservoir werd uitgestort. Van daaruit werd het via een (in oorsprong houten) buizenstelsel verdeeld over de 16 aangesloten brouwerijen.

In 1562 is de stad eigenaar geworden van het "Waterhuys" en vanaf 1581 vergaderde de brouwersgilde in het pand dat daarna 'Brouwershuis' genoemd werd.

De installatie is rond 1856 deels gemoderniseerd met onder meer hydraulische pompen om de capaciteit van de rosmolen te verhogen. Het Brouwershuis deed dienst als waterverdeelcentrum tot in 1930.

In 1933 werd de erfgoed-site als museum heropend, als onderdeel van de Commissie van Steen, Vleeshuis en Brouwershuis. Al in 1942 werd het gebouw beschermd als monument. Tussen 1958 en 1960 heeft een eerste restauratiecampagne plaatsgevonden. In 1999 sloot het museum de deuren ter voorbereiding van de huidige totaalrestauratie.

Het Brouwershuis heeft werelderfgoedwaarde omdat het getuigt van het universele belang van toegang tot zuiver water in duistere en troebele tijden. Er bestaat geen tweede brouwershuis, zeker niet één dat nog intact is en in de toekomst opnieuw operationeel zal zijn.

Tijdslijn

Einde werken

2027

Alle werken zijn afgelopen en het educatief centrum opent de deuren.

Voorjaar 2026

Tweede fase van de werken

Aansluitend op de restauratie van het historisch gedeelte van het Brouwershuis volgen de werken aan het niet-historische woonhuis dat ingericht wordt als educatief centrum.

Juni 2024

Aanstelling architect

We stellen een architect aan voor de renovatie van het niet-historisch deel van het Brouwershuis.

Mei 2024

Nieuwe bestemming

Op 6 mei 2024 is een overeenkomst met vzw Brouwershuis gesloten om een educatief centrum in het gebouw te voorzien na de restauratiewerken.

November 2022

Start restauratie

De restauratiewerken aan het historisch gedeelte van het Brouwershuis zijn gestart.

Juni 2022

Premie

Het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed kent een definitieve restauratiepremie van 1.053.800 toe voor de restauratie van het historisch gedeelte van het gebouw.

2009

Aanstelling architect

We stellen MAAT_WERK architecten bv aan voor de restauratie van het Brouwershuis.

Architect MAAT_WERK architecten bv

Subsidies Agentschap Onroerend Erfgoed Vlaanderen

Thema Stedelijk patrimonium

Publiek gebouw

Status In realisatie

Tags restauratie

erfgoed